

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Szobotica, PÉNTEK 1923. április 20.

106. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 3-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lelbach-palota)

Magyar gyónás

Megint új ötlet, megint új nekilendülése — a szavaknak, új terv, mely friss erőket fog be a régi hámiba, melyben eddig torporzékoltak táltosok, de nem indítottak és nem húztak ki a meddőség kátyujából, megint új gondolat, amelyik fájdalom, aligha lesz mátra jó, csak hogy újabb bizonyítékul szolgáljon szavainknak, melyek sziporkázni, falakat döngetni, könnyeket megindítani tudnak csak, idézni a multat nagy pipafüst szárnyal s könnyekkel terhesen keresni boros poharak fenekén az egy órára elég vigasztalást — de nem tudják munkára lendíteni a kart, nem tudják eloldulni az áldozatkészség filléreit s melyek mint fagyott verebek, hullanak le a tervek álombástyáinak pereméről.

Egy pár lelkes művész összeállt azzal az áldott tervvel, hogy megalakítják a műbarátok körét, összemelengetik egy társaságba azokat, akikből még nem szitáló dott ki az áldozatkészség s a művészet szeretete s teremtsenek az ő segítő szeretetükkel állandó ottont azoknak a képeknek, szoboroknak és műipari alkotásoknak, amelyek itt születnek meg s arra hivatottak, hogy az itt élő magyarság kulturfokának szolgáltatásának jogcimet és bizonyítékot.

Most művészek álltak össze, hogy egyesületet alakítsanak, mely egységes szervezetbe tudná összefogni az itt dolgozó-éhező-álmódó-harcoló-vergődő művészeket. Csak a minap fuladt a közömbösség homokjába egy kezdeményezés, melyet itt élő magyarok indítottak utnak s melynek egy irodalmi társaság megalapítása volt hittelt vallott, de cselekedetekkel nem szolgált s áldozatkészséggel nem segített célja. Alig pár hete, hogy egy altruista részvénytársaság megalapítása végett vertük meg a dob magyar lelkiismereten, melynek az lett volna a hivatása, hogy magyar folyóiratot indít meg s magyar könyveket ad ki. Két ujságíró meg is kezdte a részvények aláírását, de a földnek, emeltes házaknak, gyáraknak, részvényeknek s könnyű jövedelmeknek urai nem követték őket az adakozás szük ösvényein. A dob elpergett, a kiáltó szó a pusztába fuladt s a magyar közöny, a fölrészhatatlan, a fátumos keleti ajándék teleszórta a temető homokjával. Magyarlapok felhívásokat közölnek: föl akarják építeni a magyarkultúra házát, pénzt kérnek hozzá, nem ajándékba, nem ingyen, hanem csak kölcsön, a visszafizetés szigorú kötelességével. Ki nyitotta meg erszényét és szívét a kérő szó szerény kopogtatá-

sára? Emléket akarunk állítani: kidőlt nagy emberünknek, aki muzsikájával gazdagította, dalaival megvigasztalta, művészetével megépítette életünket s akinek mindnyájan adósai maradtunk örökre. Ez az emlék a magyar kultúrképesség köbe faragott bizonyítéka lenne, a magyar háláé, mely szívébe zárja nagyjai emlékét. S egy-két barátján, tisztelőjén és tanítványán kívül hol van azoknak hosszú sora, akik csak készszoritással és csak tapssal köszönték neki a szépség, a lelki gazdagodás s a vigasztalás megfizethetetlen kincseit? Hányszor csendítettük meg a lelkiismeret kötelével a magyar szívek harangjait a magyar kultúrszövetség megteremtése érdekében; hányszor harsogtuk bele a részvétlenség süket csöndjébe: magyarok, ha nem akarjátok, hogy

veletek együtt temessék majd el a magyar nyelvet is, ha azt akarjátok, hogy unokáitokkal még magyarul tudjatok beszélni, — hozzátok össze nemes szándékokat, megkínzott fajtok szeretetét, adjátok össze ki nem hűlő lelkesedéseket és fogatokhoz nem vert garasaitokat s — teremtsük meg a magyar kultúrszövetséget. Meggyónhatjuk sirva mulasztásaink bűneit, de kitől remélünk feloldozást?

A szó elhangzik, a betű elszűrül, a kiáltás elcsöndesedik, a harangok elnémulnak, a dobverő elpihen, a fillérek elfutnak boron, kártyán, asszonyon. Elfárad a biztató szó s a közömbösség nagy éjtszakájában hamvába dől az utakat jelző fény is.

Ki marad virasztónak a ravatal mellett? Kinek szavára ébred föl az alvó leányzó? (d.)

Pasics koalíciós kormány alakítására kap megbízást

A király a nemzeti egység védelmét kívánja — A demokraták szigorú feltételekhez kötik a koalíciót

Csütörtökön sem történt még meg a kibontakozás a politikai válságból és az utolsó napon se kapott senki megbízást az új kormány megalakítására. Politikai körökben azonban arra számítanak, hogy *Pasics miniszterelnök pénteken fog megbízást kapni a királytól koalíciós kormány megalakítására.*

A radikális-párt a koalíció ellen

Hogy sikerülni fog-e azonban *Pasics* miniszterelnöknek a koalíció megalakítása, az nagyon bizonytalan, mert a számbajövő pártok közötti megegyezések súlyos akadályai vannak. A radikális-párt nagyrésztében is az a vélemény uralkodik, hogy *helyesebb volna egy homogén radikális kormány megalakítása*, amely tovább folytatná a pártokkal megkezdett tárgyalásokat és a radikálisok véleménye szerint *képes lenne arra is, hogy a parlamentben a legsürgősebb törvényjavaslatokat keresztülvigye.*

A radikális-párt egyébként csütörtökön délután ülést tartott, amelyen a kormány legtöbb tagja jelen volt, azonban *Pasics* miniszterelnök nem vett részt az ülésen. Ezért a politikai helyzetről nem is volt részletesebb vita, ehelyett más kérdésekkel foglalkoztak, így elsősorban az éhínségről sújtott vidékek ellátásáról tárgyaltak és több képviselő hatékonyabb támogatást követelt.

A demokraták súlyos feltételei a koalícióra

A demokratákban ezzel szemben *nagy hajlandóság mutatkozik a koalíció létesítésére, azonban a demok-*

*raták feltételei olyan súlyosak, hogy ez nagyon nehezé tenné a megegyezést, még abban az esetben is, ha a radikálisok véleménye meg is változna. Most ugyanis a demokraták állnak elő azzal a követeléssel, amit a decemberi kormányválság előtt a radikálisok támasztottak: a radikálisok tisztázzák az alkotmányt szemben elfoglalt álláspontjukat, mert ők léptek most hivatalosan érintkezésbe a horvát blokkal, az alkotmány legveszedelmesebb ellenségeivel, amit annak idején a demokratapárt egy töredékének vettek szemére. A demokraták különben a kormányrajutás lehetőségét nagyon optimisztikusan itélik meg, ami abból is kiténik, hogy *Privicsevics* pozíciója a pártnál *Davidovics* rovására nagyon megerősödött. *Davidovics*ot állítólag majd nem minden híve — *Velykovics* Voja kivételével — cserbenhagyná a koalíció létrejötte esetén.*

A király beszéde az állami egység védelméről

Csütörtökön tartotta a beogradi 2. ezred Szláváját, amelyen a király beszédet mondott és ebben hangsúlyozta, hogy *a nemzeti és állami egységet minden áron meg kell védeni.* A demokraták a királynak ezt a kijelentését nagyon kedvező jelnek tekintik és ebből a maguk számára tökélet akarnak kovácsolni. A király egyébként csütörtökön csaknem az egész napot a 2. ezred katonái között töltötte és így a pártvezérekkel csak kisebb mértékben folyhattak tovább a tanácskozások. *Peles* Dusan, a parlament elnöke, a kinek kihallgatását csütörtökre ter-

vezték, így csak pénteken jelenik meg az udvarban. *Pasics* miniszterelnök se volt csütörtökön kihallgatáson a királynál.

A földművespárt a koalícióban

Lázics Voja, a földművespárt elnöke csütörtök este fél nyolckor az udvarhoz ment és referált a királynak pártja véleményéről. *Lázics* szerdai kihallgatásán — mint jelentettük — a király kifejezte azt a kívánságát, hogy *a komoly helyzetre való tekintettel a földművespárt is lépjen be a kormánykoalícióba.* A párt csütörtökön tanácskozott ebben a kérdésben és értesülésünk szerint úgy határozott, hogy *abban az esetben, ha az állam valóban veszélyben van, hajlandók a kormányt támogatni.* Sok függ azonban attól, hogy ki kap megbízást a kormányalakításra és a párt programjából folyó követelések, különösen az agrártörvényre vonatkozó kívánságok is fontos szerepet játszanak.

A klerikális és a muzulmán-pártban nagy lehangoltságot kelt, hogy *Korosec*et és *Spahót* a király ezideig nem hívta meg kihallgatásra, amit csütörtökre vártak.

A király föltétlen megegyezést kíván

A *Novosti* értesülése szerint *Öfelsége* Sándor király azon az állásponton van, hogy az ország népei között minél előbb létre kell, hogy jöjjön a megegyezés. *Ha a jelentéges politikusok nem tudják a megegyezést létrehozni, akkor a szerbeknek és horvátoknak e politikusok ellenére is meg kell egyezniük egymással.* Ha azonban a megegyezés ebben a formában is lehetetlen, akkor a koronának az a kívánsága, hogy *a radikálisok, demokraták és földművespártiak között koalíciós kormány alakuljon* és ez a kormány azután szavaztassa meg a tisztviselő-, rokkant-, katonai- és a földreform törvényeket, azután pedig új választásokat írjon elő.

Radics meg akar egyezni

A Radics-párt felől újabban oly hírek érkeztek Zagrebből, amelyek szerint Radics taktikát változtatott és békülékenyebb magatartást tanúsít a szerbekkel szemben. A *Vreme* értesülése szerint, az eddigi nagy optimizmus, hogy létre jön-e Radics és a kormány között a megegyezés, Zagrebben már nagy mértékben csökkent. Horvát politikusok véleménye szerint Radicsnak a nagygyűlésen tartott beszéde sokkal többet értett, mint használt. Ezzel szemben Radics környezetében tartózkodó politikusok azt állítják, hogy Radics nagyon nehéz helyzetben volt a nagygyűlésen, mert eddigi szélsőséges agitációs munkája után, a tömegek várakozása ellenére, nehéz lett volna erősen védelmébe venni a megegyezés ügyét. Épp

ezért Radics híveinek véleménye szerint a radikálistát és a klub közötti megegyezés dolgában, Radics kockára vetette eddigi presztizsét a tömegek előtt, ami kétségtelen bizonyítéka annak, hogy ő is kívánja a megegyezést, mint egyetlen kiutat.

A Vrémének ezt az állítását meg erősíti Radics lapjának, a *Slobodni Dom*-nak legújabb száma, amelyben már megszüntették az eddigi éles támadásokat Pasic és a kormány ellen és barátságosabb hangon ír a szerb-horvát megegyezésről. A lapba maga Radics is cikket írt, amely szerint a megegyezés alapján áll, hangsúlyozva, hogy most elérkezett az ideje annak, hogy a horvát népsaját hazájában megkapja mindazt, ami az önrendelkezés jogán megilleti.

Költségvetési tárgyalás — Palicson

Melyszini tárgyalásokat tart a suboticiai tanács

Az idei városi költségvetés tárgyalását, amely hétfőn vette kezdetét, a városi tanács ebben az évben nagy gondossággal és figyelemmel végzi. Az 1923. évi költségvetésben rendkívül sok olyan tétel szerepel, amelyeket a város által felvenni szándékozt kölcsönből akartak eredetileg fedezni. Mivel azonban a kölcsön-akció végleg meghiúsult, a városi tanácsnak más módon kell fedezetet találni ezeknek a most már halaszthatatlan beruházásoknak költségeire. Ez a körülmény a fölösleges kiadások teljes redukálását teszi szükségessé, hogy minél kisebb deficittel záruljon a budget és ne legyen szükség a városi pótdadónak nagyobb mértékű emelésére.

Ezért a városi tanács az idén azt a rendszert vezette be, hogy a fontosabb költségvetési tételeket a helyszínen vitatja meg, ahol egyben alkalma van a tanácsnak helyszíni szemle útján meggyőződést szerezni arról, hogy a kérdéses városi objektum milyen átalakítást és költség-befektetést igényel. Így legutóbb

a városi közvágóhídnál fargyalta le a tanács az átalakításra felvett összeget, csütörtökön pedig a volt pälcsi földmiviskola helyén alakult városi kertgazdaságban szállt ki a városi tanács, hogy meggyőződjön a szükséges befektetésekről. A tanács tagjai Hoffmann Kálmán dr. gazdasági tanácsos kalauzolása mellett tekintették meg a pälcsi városi gazdaságot, amelyben már az idén is szép eredményeket értek el.

Ennek a tételnek a letárgyalásával a tanács be is fejezte már a nagyobb kiadási tételek letárgyalását és most a bevételek megvitására fog sor kerülni. Ez azonban már lényegesen gyorsabban halad előre. A városi tanács azt reméli, hogy ezen a héten már be is fejezheti a budget-vitát, amelynek eredménye — mint az eddigi jelekből következni lehet — nem fog sokban eltérni a tavalyitól.

Dunai konföderáció készül

De la Barra a dunai államok szövetségének kiépítése céljából tartózkodik Budapesten

Nagy feltűnést keltett — mint Budapestről jelentik — a magyar fővárosban De la Barra-nak, a francia-magyar vegyes döntőbírósnak elnökének akciója, amely a lapok híradása szerint a dunai államok szövetségének kiépítésére irányul. Az akció abból az elgondolásból indul ki, hogy Magyarország elszigeteltségének — Középeurópa békéjének biztosítása céljából — véget kell minél előbb vetni: ez egyformán érdeke Magyarországnak és a vele szomszédos államoknak, amelyekre Magyarország gazdasági okokból kétségtelenül rá van utalva. Azok a magyar körök, amelyek idáig tiltakoztak minden közeledésnek még a gondolata ellen is, az utóbbi időben észrevehetően elhallgattak és egyre inkább szóhoz jutnak azok a politikusok, akik kezdettől fogva megvalósíthatónak jelezték a dunai államok szorosabb kapcsolatát.

De la Barra

a dunai konföderáció megvalósítására indított akciót,

s ennek eddig napvilágra került részletei érthető visszhangot keltettek a magyar politikai körökben. Kétségtelen, Masaryk, a csehszlovák köztársaság elnöke áll az akció középpontjában. Legutóbbi nyilatkozatával kapcsolatosan olyan hírek jelentek meg a külföldi lapokban, hogy az ott kifejtett gondolatok csak kis részét teszik annak a keretnek, amelyet Masaryk elnök a magyar szom-

szédi viszony kimélyítésére kidolgozott. A cikke írói jó forrásra hivatkozva ugyanis arról számoltak be, hogy Csehszlovákia elnöke egy korábbi, de bizonyos okokból nyilvánosságra nem került interjújában jelentékeny területi engedményeket hejyezett kilátásba Magyarországra javára.

Ebből a nézőszögből kísérik figyelemmel politikai körökben De la Barra budapesti útját. De la Barra-nak az a véleménye, hogy a sivár magyar gazdasági helyzetet minden körülmények között segíteni kell. Igen nagy elismeréssel van azokról az erőfeszítésekről, amelyekkel Magyarország bizonyosságot tesz arról, hogy gazdasági életét rendbe akarja hozni. Ugy nyilatkozott azonban, hogy a külföldi segélymunkának egyik feltétele a szomszédokkal való egyetértés, azokkal a szomszédokkal, akik a Duna-medence földrajzi egységében egymásra szorulnak, miután érdekeik azonosak Magyarországgal érdekeivel. De la Barra külön hangsúlyozta, hogy magyarországi útja a Magyarországot szomszédaitól elválasztó ellentétek elsimitására irányul.

De la Barra közismert tevékenysége és mostani megnyilatkozása, valamint sejtetett további lépései a legkedvezőbb hangulatot keltették. Általános a felfogás, hogy

küszöbön vannak azok a komoly kísérletek, amelyek révén elér-

hetőnek látszik a dunai szövetség Magyarországgal bekapcsolásával.

A nagy tervnek még sok az akadálya, köztük sok belpolitikai természetű kérdés is, de az atmoszféra kedvez a szükségszerű evolúciónak.

Bunyevacoknál

szállásolják el a Beogradból érkező gyermekeket

A gyermeknap programja

Az idei gyermeknap előkészítésével foglalkozó bizottság, élén a tanügyi hatóságokkal, most dolgozza ki a gyermeknap programját, amelyet minél fényesebben akarnak összeállítani. Miután Beogradból több ezer gyermek érkezik, nem kis feladat lesz ezeknek a gyermekeknek az elhelyezése. Ezt a feladatot azonban az előkészítő bizottság ugyszólván már meg is oldotta.

Mivel tavaly Suboticáról elsősorban bunyevac-gyermekek voltak Beogradban tanulmányi kiránduláson és azalatt magánházakban voltak elhelyezve, a suboticiai rendezőség most úgy akarja viszonzni a beogradiak figyelemességét, hogy itt bunyevacoknál szállásolják el a Beogradból érkező kis vendégeket. Az iskolák igazgatósága — mint a tanfelügyelő-ségtől értesülünk — már a bunyevac tanuló szüleinek előre el is szállásolta majdnem valamennyi bejelentett gyermeket, ezeknek kíséreit pedig szintén erre önként vállalkozó családoknál fogják elhelyezni. A bizottság lelkesen fáradozik, hogy a beogradi gyermekek minél kellemesebben érezzék magukat.

Az eddigi program szerint a beogradi gyermekek május 3-án este érkeznek meg Suboticára, ahol ünneplős fogadtatás után katonazenével vonulnak be a városba. Május 4-én Palicson rendeznek nagy majális a gyermekek részére, este pedig a színházban lesz koncert, beogradi szereplőkkel. Május 5-re a programot még nem dolgozták ki, mert valószínű, hogy ezen a napon már a beogradi gyermekek visszautaznak Beogradba.

A sirató néni

Irla: Thary Lajos

Véletlenül kerültünk egymás mellé a menetben, amely lassan haladt előre a havas, sáros úton, a fehéringes papok és a virágokkal borított gyászkocsi után. Halank, suttogva köszöntem neki: — Kezét csókolom Ottil néni.

Prémek kabátja alól aranykeretes lorgnot szedett elő, a szeméhez tartotta, felém hajolva megnézett, jóindulatosan elmosolyodott és csak azután felelt:

— No, te is itt vagy? Szervusz fiam. Micsoda hó!

— Igen, — mondtam én. — Nagyon kellemetlen, utálatos idő.

— Vigyázz fiam, egészen beszorítasz a hóba. Inkább belédkarolok, támogass egy kicsit. Ugy, na, Szép temetés, nem is hittem volna, hogy ennyien leszünk. Vagyunk vagy kétszázan itt van az államtitkár is, a volt főnöke szegénynek. És ez a szegény öreg asszony, folyton azt suttogja: Ó, édes, szép fiam! Miért nem én, szegény nyomorult öregasszony, óh, istenem, miért nem inkább én?... Virág is van elég. Csak ez a szörnyű idő! Én nem értem, hogy kerül ide mindig annyi hó.

A menet eleje megállapodott, a gyászolók előre tódultak és tömött félkörben helyezkedtek el. Engem néném, még mindig karongóva félrevont.

— Ne menjünk oda. Most bocsiátják le a koporsót. Jaj, ezt nem szeretem, ez olyan borzalmas. Várjunk inkább itt egy kicsit.

Megálltunk. Néném ide-oda topogott a hóban és félhüllel a gyászének hangjaira figyelve, halank panaszkodott:

— Sok temetésem van mostanában: pedig ha tudnád fiam, mindig hogy ki merítenek. Amint kiértek innen, kocsi-

ülők és hazamegyek, egyenesen haza. És megiszom egy csésze jó forró teát, de talán már így is meghülök. A mult hétfőn egy régi barátom férjét temettük. Nagyon szomorú eset, igazán szomorú. Vasuti szerencsétlenség, tudod; a gyorsvontat összeütközött. Három napig kínlódt az szegény.

— Igen, — dühnyögtem és dideregve csavargattam nyakam a kabátom gallérijába. — Nagyon szomorú.

— Most imádkozik a pap, — mutatótt Ottil néni a többiek felé. — A mult hónapban is hármát temettünk. Rég volt már ennyi dolgom egyszerre. Először Lándory a színész, nagyon szép volt, rengetegen voltak. De jó helyet kaptam, ott álltam az első sorban, mindjárt a család mellett. Csak az sok beszéd, kérlek, hárman vagy négyen is szónokoltak. Majd lefagyott a lábam. Akkor is nagyon hideg volt...

Rábámultam: tulajdonképpen csak most kezdtem figyelni rá, hogy miről beszél:

— Hát minek ment oda a néni?

Csendesen mosolygott:

— Hát csak elmegyek. Azután meg a többi nem is ilyesmí volt: egy távoli rokon sziváiban halt meg és egy fiatal leány. Nagyon kedves, bájos teremtés, a bátyja együtt járt iskolába a fiammal. Hát csak elmegy az ember, ha nehezére esik is.

— No persze, — morogtam minden meggyőződés nélkül.

— A mult héten már azt hittem, hogy még egy akad. Tóni bácsi leesett a vilamosról hiszen biztosan hallottad te is. A jobb lábát eltört, igazán, nem hittem volna, hogy kibírja az öreg. Egy hatvanhatéves ember. De most már javul. Ül a karosszékekben, a lába gipszben van. Ugy látszik, kilábol.

Nem szóltam semmit, csak néztem rá. Egy kicsit furcsa lehetett a pillan-

tásom, de ő észre sem vette. Beszélt tovább.

— Decemberben is volt kettő, azelőtt is vagy három. Van elég. Pedig most már nehezen bírom ezt a strapát, öreg vagyok. Meg dolgom is van elég. Ahányszor eljövök az üzletből, mindig csinálnak valami bajt: most is árut kellene átvinni. Biztos, hogy megint nem fog stimmelni semmi.

— Hát akkor miért nem marad otthon Ottil néni? Elvégre is... hiszen alig ismerte a megboldogultat.

Nevetett:

— No igen. Persze. Hiszen tudod, így van ez: elhatároztam százszor is: nem megyek én. Minek mennék? Lesznek biztosan ugyis elegen. De azután, amint ülök az üzletben, eszembe jut: már érek a gyertyák a ravatal körül, jönnek az emberek, az özevgy sir, a pap lobálja a füstölőt... meg a fekete ruhák, a kecsik és minden. És akkor ugy elfog a meghatottság. Felugrok és szaladok kifelé. Legalább jól kisérom magam. Most is ugy sirtam. Nézd, egész vörös a szemem...

Csakugyan, egész vöröskarikás volt a szeme.

— Nem bánom, ha ki is nevettek ti gonosz fiatalok. Én vagyok a sirató néni. Tudom, hogy ugy hívnak. De csak a magam kedvéért... mert jól esik... No, már vége is van, oszlanak. Kondoleáltál? Igen? Én is. Akkor mehetünk: ne várjunk tovább...

Elindultunk. Fáztam. Ottil néni is didergett bundájában. De azért meg-megállt és körülnézett a kereszték és síremlékek végtelenbe fehérlő sorai között:

— Itt, a harmadik sorban fekszik a kis Török Sári. Erre valahol Bató, az énekes, két éve halt meg. Nagyon szép temetése volt. Arra egy ékszerész, akit a mult télen meggyilkoltak. Itt az első sorban pedig Kánya a publicista. De

szépen írt szegény. Na látod, hogy itt van; mondtam, ugy-e?

Tovább mentünk. Ahogy a következő keresztvázhoz értünk, én is megálltam és körülnéztem:

— Itt ezen a soron pedig Mariska fekszik; ha jól emlékszem, A maga lánya, Ottil néni.

Felkapta a fejét, rábámult. Zavarosan köhécselt, azután félrefordult:

— Itt? Igen, hogyné: én is azt hiszem.

Elhültlen bámultam rá. Megfogtam a karját, talán meg is szoritottam, amint rászóltam:

— Mit? Azt hiszi? Minden sirt ismer csak a saját lányáért nem?

Ingerülten félrehúzódott:

— Ugyan, mit beszélsz? Hogy mondhatsz ilyet. Eredj!

Továbbmentünk, még mindig egymás mellett, de félig elfordulva egymástól. A havas földet bámultam és halank dühnyögtem: érthetetlen. Azután ránéztem. Egy fénylő, kövér könnyesepp épen akkor gördült végig hidegtől piros orrán és lehullott a hóba, bele egy hócipő nyomának rovátkolt kis barázdái közé. Azután hatalmas retiküljéből párányi zsebkendővel szedett elő, lármásan fújta az orrát és szipákolva mormogott:

— Nem tudok odamenni. Édes, kicsi lányom. Mikor temették, természetlenül feküdtem otthon. Minden tavasszal rendezem a sírját, teleültetik virággal: a fiam mindig megnézi, hogy szép legyen. Elindulok én is, hogy kimegyek hozzá, de mire ideérek, a kapuba, a szivem elszorul és nem látok a könnytől. Nem tudok tovább menni. Az én édes, kis lányom... Ha meghalok odavisznek ki mellé. Van ott mellette egy hely nekem is. Addig már nem megyek. Nem tudok, no...

Elhallgatott. Rámézett. És én lesütöttem a szemem. Csendesen mentünk tovább.

A vajdasági radikálisok ellenzik a koalíciót

Hírek a vajdasági radikális-párt belső válságáról

A vajdasági politikai körökben, különösen Novisadon napok óta olyan hírek terjedtek el, hogy a vajdasági radikálispartot válság fenyegeti. Egyik novisadi lap is foglalkozott ezekkel a hírekkel és azt írta, hogy a párt egy része Miladinovics Zsarko és Vilics Márkó ellen fordult és a vajdasági párt elnökéül Szvinyarev Miladin dr.-t szeretnék megválasztani. Ebben az ügyben a »Bácsmegyei Napló« munkatársa felvilágosításért fordult a vajdasági radikálispart egyik vezető tagjához, aki a következőket mondta munkatársunknak:

— A válságról szóló hírek nem teletnek meg a valóságnak, mert külön vajdasági radikálispart nem is létezik. A választások tartamára alakult egy ad hoc agitációs választmány, melynek elnöke Miladinovics Zsarko volt. Ez az agitációs választmány azonban a választások befejezésével megszüntette működését. Az állítólagos válság híre onnan keletkezett, hogy vasárnap lesz a novisadi radikális párt szervezet vezetőségének választása és ebből az alkalomból került szóba, hogy a novisadi párt szervezet elnöke, Vilics Márkó, vagy Szvinyarev dr. legyen. A pártban mindkettőjüknek sok híve van, ami azonban nem jelent válságot, mert a választás a rendes tisztújítás keretén belül fog lefolyni.

A válsághírekben kívül novisadi munkatársunknak sikerült információkat kapni a vajdasági radikálispartnak a kormányválsággal és koalíciós tárgyalásokkal kapcsolatban elfoglalt álláspontjáról is. Megállapítható, hogy a radikálispart nagy része azon az állásponton van, hogy a demokratákkal való koalíciót semmi körülmények között nem szabad létrehozni. A vajdasági radikálisok többsége is ellenzi a demokratákkal való együttműködést. E kérdés egyébként tárgyat fogja képezni a novisadi radikálispart vasárnapi közgyűlésének is, amelyen a pártnak a koalícióval szemben elfoglalt magatartását is precizírozni fogják.

Magyar tanítóképzőt!

A zentai magyarság akciója

Az SHS. királyság magyarsága az utóbbi évek folyamán elvesztette iskoláinak nagy részét, középiskolái közül is egy főgimnáziumot hagytak meg. Sentán és egy felsőkereskedelmi iskolát, amelynek azonban még nem állapította meg a minisztérium végleges székhelyét, tanítóképző intézete egy síncs. Az Országos Magyar Párt megalkulása után néhány hónappal, a párt sentai szervezete vetette föl azt a nemes gondolatot, hogy a vajdasági magyarság állítson föl Sentán magyar tanítóképző intézetet. A terv iránt annak idején nagy érdeklődést tanúsított a Vajdaság magyarsága, azonban az akció a kezdet kezdetén meghiusult, aminek legfőbb oka a választás eseményei és a Magyar Párt passzív magatartása voltak.

A választások lezajlása után ismét aktuális lett a magyar tanítóképzés ügye, amelynek föllállítása mindinkább szükségessé válik, mert magyarországi tanító nem kap letelepedési engedélyt, az SHS. királyságbeli magyar tanítói kar kifáradt munkáit pedig néhány éven belül már pótolni kell.

A Bácsmegyei Napló sentai tudósítója beszélgetést folytatott dr. Solti Adámmal, a sentai magyar párt szervezet elnökével, aki a tanítóképzés föllállításának tervéről beszélve, kijelentette, hogy nem volt még arról szó, hogy miképpen valósítsák meg a tervet. A párt nem rendelkezik a szükséges

anyagi eszközökkel és csakis a jugoszláviai magyarság áldozatkészségétől függ, hogy az építkezési alapot gyűjtés útján megszerezhetik-e. Hónapok óta azonban nem foglalkoztak érdemlegesen az építkezés tervével és még azt sem lehet tudni, hogy mikor fognak tárgyalni róla.

A tanítóképző intézet föllállítása azonban nem tűr halasztást, a jugoszláviai magyarságnak egyik legfontosabb kulturális intézményéről van szó, amelynek föllállítása érdekében semmi áldozattól sem szabad visszariadni. Minél előbb meg kell indítani az akciót, hozzá kell fogni a munkához!

Katasztrófális földrengések pusztítottak Mexikóban és Ecuadorban

Hatalmas területeket öntött el a tüzihányók lávája

A Radio-ügynökség értesülése szerint a mexikói Tampics közepében Vera Cruz és San Luis Potosi között rendkívüli arányú földrengés pusztított végig az egész mexikói tengerparton. Falvak tűntek el a föld színéről, a lakosság eszeveszetten menekült az ültetvényekről az ország belsejébe. Hídelgő tartomány csupa romhalmoz. A Huetjutla-vulkán egy hátere nyílt meg, fojtó gázok és hatalmas lávató-

megek tódulnak ki belőle. Az áldozatok száma több ezer. A hullák az utesteken nagyszámban hevernek.

Newyorki jelentés szerint ugyanekkor a Prunguragua-vulkán, amely 1886. óta pihent, újra kiltört. Az Ecuador-köztársaság területén levő Río Bomba városát hatalmas lávatómeg fenyegeti. A város teljesen el van zárva a világtól, mert a földrengés minden összeköttetést szétrombolt.

Nagy valutapánik a berlini tőzsdén

Tízezer márkával drágult a dollár — Általános félelem a pénz elértéktelenedése miatt

A berlini tőzsdének szerdán óriási szenzációja volt: a dollár árfolyama a keddi huszonegy-huszonegyszer márkáról szerdára tízezer márkáig ugrással harminckétezerre emelkedett. Már kedden újabb roham készült a berlini tőzsdén a márká árfolyama ellen és a szerdai tőzsdén oly hatalmas szükséglet mutatkozott külföldi devizákban, hogy hozzáértők másfélmillió font sterlingre becstültek. Az ilyen óriási szükséglettel szemben a Birodalmi Bank nem folytathatta eddigi taktikáját, hogy devizakészletei egy részének piacra vetésével igyekezék tartani a márkáárfolyamot.

A lapok jelentése szerint a szerdai tőzsdén fellépett dollár-hosszt a Birodalmi Bank taktikájának tulajdonítják. Az utóbbi napokban az ipar és a kereskedelem, valamint a spekuláció köréből annyira megröghanták a devizapiacot, hogy a Birodalmi Bank elhatározta, hogy a váltóárfolyamokat egyideig sorsokra bizza és ezután alkalmas pillanatban ismét közbelép a devizapiacra.

Miután szerdán a külföldi fizetési eszközök a márká áruhanásával egyidejűleg a magasba szöktek, a csütörtöki tőzsde értékpiacon a kép-

egyszerre váratlan gyorsasággal alaposan megváltozott.

Megint általános lett a félelem a pénz elértéktelenedésétől, mint hasonló alkalmakkor korábban és minden tőke áruba és értékekbe igyekezett elrejtőzni.

A hivatászerű tőzsdéspekuláció is, amely már szerdán a szabadforgalomban élénk vásárlásokat eszközölt, a csütörtöki tőzsdénapon annál is inkább igyekezett vásárolni, mert a pénzügyi viszonyok némileg rosszabbodtak. A kereslet a piac minden értékére kiterjedt, élénk forgalom fejlődött ki, de természetesen a valutaértékek voltak érthető okokból az érdeklődés középpontjában.

A londoni pénzpiacnak is nagy eseménye, hogy a német márká Berlinben és a külföldi tőzsdéken váratlanul és hirtelen lezuhant. A Daily News és a Daily Mail egybehangzóan azt írja, hogy a német valuta újabb árhanatlása a német nagyipar mesterséges műve, mert így akarja az inflációt növelni, hogy könnyebben exportálhassa a német gyártmányokat. A londoni utótőzsdén csekély átmeneti javulás után késő este a fontsterling ára 140.000 márká volt.

Bombamerényletet követtek el az indijai Német-párt alelnöke ellen

Állítólag noviszadiak a tettesek

A szerémségi Indija közbiztonságát az utóbbi időben felelőtlen elemek garázdálkodása zavarja meg, akiket a rendezavarásban máshonnan, főképen Novisadról érkezett egyének is támogattak. Az Indiján nagy számban élő németek vezetőinek ablakait betörték, a német és magyar felirású címablakokat megrongálták, összetörték és bemázolták — és mindez heteken keresztül folytatódott anélkül, hogy a hatóságok megakadályozták, vagy megtorolták volna a garázdálkodást. Ennek az engedékenységnak tulajdonítható, hogy csütörtökön éjjel már bombát is használtak a felelőtlen elemek, amellyel a Német Párt egyik vezetője ellen akartak merényletet elkövetni és csak a véletlennek tulajdonítható, hogy a bombamerényletnek emberélet nem esett áldozatul.

A merénylet részleteiről a Bácsmegyei Napló tudósítója a következőket jelenti:

Csütörtökön virradó éjjel két órakor Indija község legforgalmasabb utcájában, a Vasut-uccában Dibisch János földbirtokosnak, a szerémségi németek egyik vezető tagjának és az indijai Német Párt alelnökének lakásába ismeretlen tettesek bombát dobtak be az ablakon keresztül. A bomba Dibisch hálószobájába esett, azonnal nagy detonációval felrobbant, a szobában levő bútorokat megrongálta és az ablakokat befőrtte. A robbanástól a szomszédos házak ablakai is, mintegy száz méter körzetben bezuzódtak. A szobában alvó Dibischnek és nejének nem történt baja, mert a bomba szilánkjai a vastag dunyhákban megakadtak. Az izzó szilánktól az egyik takerő meggyulladt, azonban a tüzet si-

került rögtön eloltani.

A merényletről azonnal értesítették a csendőrséget, amely megindította a nyomozást és reggel 9 órakor az indijai vasutállomáson letartóztattak egy egyént, aki szerdán érkezett Novisadról Indijára. Megállapították még, hogy szerdán több idegen tartózkodott Indiján, de ezek már előbb elutaztak, úgy, hogy nem lehetett őket előállítani.

Szerdán Indiján tartózkodott dr. Krafft István, a Német Párt parlament Klubbjának elnöke is, aki a merénylet hírére csütörtökön reggel a gyorsvonattal Beogradba utazott, hogy a kormánynál lépéseket tegyen a gonosztett megtorlása iránt.

A merénylet nagy felháborodást keltett a szerémségi németek körében. A Német Párt a kormánytól biztosítékokat fog követelni tagjainak és a német nemzetiségű lakosság személyi biztonságának megóvása érdekében.

A nyomozást, melynek számai Novisadra vezetnek, folytatják.

Az angol kormányválság

Baldwin lesz Bonar Law utódja

Londoni jelentés szerint a költségvetési vita nagy politikai sikert hozott Baldwin kincstári kancellárnak. A sajtó megállapítja, hogy a kancellár beszéde az ellenzékre is kedvező hatást gyakorolt, különösen azáltal, hogy mulhatatlanul szükségesnek ismerte el az adókönyvitéseket.

Az alsóház ülése után minden hivatalos cáfolat ellenére még a konzervatívok táborában is általános a vélemény, hogy Bonar Law betegsége miatt hosszabb időre átengedi a vezetést, sőt alighanem végleg lemond és Baldwin lesz az utódja.

Az angol alsóházban Baldwin egy kérdésre válaszolva, kijelentette, hogy semmi célja egy szövetségi konferenciának a jóvátételi probléma megoldása előtt s addig, míg az antant egymásközt nem rendezi a háborús adósságokat. Az az összeg, — mondotta — amelyet Anglia jóvátételre Németországtól követel, nem lehet nagyobb annál, amennyit Németország teljesíteni is képes.

Sarajevóban

a nacionalisták hasba löttek egy horvát politikust

Sarajevóban szerdán éjjel egy órakor több horvát politikus, köztük Jankovics volt képviselő, Tasdenik tanár és Szoco Juroj a horvát földművelő szövetség igazgatója, hazafelé tartottak, amikor a Napredak kávéház előtt találkozott a társaság egy mintegy husz tagu nacionalistákból álló csoporttal. A nacionalisták megállították a politikusok társaságát és megkérdezték őket, hogy Radics pártiak-e? Tasdenik azt felelte, hogy nem, de ha éppen akariják, akkor: Eljen Radics!

Az egyik nacionalista erre bötall fejbe vágta Tasdeniket, mire a megtámadott revolvert vett elő és két lövést adott le. A nacionalisták is revolvert rántottak és löttek. Egyikük revolverrel hasba lötte Szoco Imrét, akinek sebesülése életveszélyes. A golyó a jobb oldalon hatolt a testbe és a baloldalon jött ki. A politikust haldokolva szállították a kórházba, ahol most eszméletlenül fekszik és élet-halál között lebeg.

A politikai merénylet a városban nagy izgalmat keltett. A rendőrség megindította a vizsgálatot de eddig még senkit se tartóztattak le. A tettesek állítólag a városban tartózkodnak.

Az apa a temetőben, az anya a vádlottak padján

A rendőrbiztos vitriolos drámája a bíróság előtt

Három havi fogházra ítélték Bukvity rendőrbiztos özvegyét

Bukvity János, suboticei rendőrbiztos, — atínek tragikus sorsa élénk emlékeztetőben él a nagyközönségnek. — múlt héten temették el. Koporsójánál kilenc árva maradt gyerekének keserves zokogása remegtette meg a szíveket. Három fiú és hat leány, — akik közül a legkisebb három esztendő, a legnagyobb tizenhat éves, — kísérték apjuk koporsóját a temetőbe és nehéz utakon szerencsétlenül anyjukra gondoltak, akit a börtön falai választanak el tőlük.

Ez a kilenc árva gyermek, fekete gyászruhában csütörtökön reggel megjelent a törvényszék főtárgyalási termében, ahol édesanyjuk fölött ítélték a bíróság. Megrendítő tragédiája az életnek: az apa temetéséről, anyjuk fölötti ítékezésre mentek a gyerekek...

Még emlékeztető, hogy ez év január hó 6-án, egy szombati napon este 6 órakor a Lifka-mozi előtt az utcán izgalmas dráma játszódott le. Bukvity János rendőrbiztos, nyolc gyermekével, — a kilencedik, a legidősebb fia, távol volt, — a moziban nézte az előadást. Amikor vége volt az előadásnak és a rendőrbiztos nyolc gyermekével távozott, az utcán, közvetlen a mozi előtt, a tőle különváltan élő felesége előugrott és egy fazékból vitriolt öntött a férjére, aki a jobb arcán súlyos égési sebeket szenvedett. A vitriol a gyerekek közül is ráfreccsent kettőre, — a két legidősebb leányra, — de nem okozott súlyosabb sérülést. A merénylet után az asszony elfutott, de önként jelentkezett a rendőrségen, ahol letartóztatták.

Ebben a bűnyűben tartották meg csütörtökön a főtárgyalást.

A büntető tanácsban Pavlovics István törvényszéki elnök elnökölt, a tanács tagjai: Gyorgyevics Jován és Lékó Dusan törvényszéki bírák voltak. A vádat Vasziljevics Ljuba dr. államügyész képviselte, védő Dimitrijevic Drago dr. ügyvéd.

A főtárgyalási teremnek a hallgatóság részére fentartott része zsúfolva volt hallgatósággal, főleg asszonyok jöttek el tömegesen a tárgyalásra. A korlát előtt, a tanúk helyén egy hosszú lócán nyolc gyászruhás gyermek ült: a Bukvity gyerekek. A legkisebbik, a három éves Mária egészen a pad szélén ült ült és szőke fürtös, szép fejcskáját kíváncsián forgatta.

Izgalmas előjáték

A bíróság még nem volt a teremben. Egyszerre nyílik az oldalajtó, ahol a vádlottakat vezetik a terembe és megjelenik Bukvityné alakja, feketébe öltözve. Utána szuronyos börtönőr lépked.

Amint az asszony megidítja gyermekeit, velődrzó sikollyal kitért karokkal rohan feléjük, a gyerekek felugranak és anyjuk felé futnak. Az egész közönség talpra ugrik és feszülten néz.

A börtönőr és a teremszolga megfogja a kétségbeesett asszony karját és a vádlottak padjához vezetik. Alig ér oda, amikor a gyermekek felé fordulva térdre veti magát és imára emelt karokkal, hangosan mondja:

— Bocsássátok meg amit tettem!

A gyerekek hangosan sírnak és a közönség nagy része velük együtt sír.

Kezdődik a tárgyalás

A bíróság bevonulása egyszerre csendet teremt, csak a vádlott görcsös zokogása nem szűnik meg.

Az elnök Bukvitynét szólítja a bírósághoz. A vádlott küzködve fel-feltörő zokogásával felel a kérdésekre:

Prágában született, 34 éves, a leányneve Kalmiczter Marie, tíz gyermeket szült, ezek közül kilenc él.

Ezután hosszasan mondja el szerencsétlen családi életét. A férje szeretett inni és amikor ittas volt, brutálisan bánt vele. Egyszer a rendőrbiztos laktanyán, ahol lakásuk volt, három rendőr fogta

le az urát, hogy meg ne verje. Háromszor ütötte el az ura a háztól, kidobva őt az utcára.

Amikor harmadszor kergette el a férje, kétségbeesésében elhatározta, hogy elmegy a király elé és könyörögni fog az uralkodónál, hogy parancsolja meg, hogy adják vissza a tőle elvett gyerekeit.

A király elé nem jutott, de a belügyminiszternél volt, akinek előterjesztette panaszait. Amikor nem kapott segítséget elment — mint cseh születésű nő, — a beogradi cseh-szlovák követhez és ott kért segítséget. Ő csak gyermekeit akarta vissza.

A követ előszobájában több asszony várakozott, akik panaszait azt mondták neki:

— Miért sír, vegyen egy liter vitriolt és öntse az urára.

Január 5-én érkezett meg Beogradból Subotícára. Próbált cselédkönyvet szerezní, de nem adtak neki. Azt mondták a rendőrségen, hogy eltoloncolják. Ekkor végképpen kétségbeesett. Egész pénze 24 dinár volt, ebből 20 dinárért vett vitriolt. Aztán kiment a temetőbe, a hét hónapos korában meghalt kis gyereke sírijához és ott volt egész délután. Január 6-án egész nap járt-kelt a városban. Este felment Stipics Róznál levő ideiglenes lakására, ahol a vitriol el volt rejtve, magához vette a kis üveg vitriolt, beleöntötte egy bögrébe. Halotta, hogy az ura a moziban van. Erre felöltözött bunyevác ruhába, hogy az ura ne ismerjen rá és elment a Lifka-mozi elé, ahol lesben állva, várta a férjét.

Amikor az ura kijött a moziból, eléje ugrott és az egész bögre vitriolt az arcába öntötte. A gyerekeit nem is látta, annyira izgatott volt. A vitriolból ő rá magára is freccsent néhány csepp. A gyerekeit nem akarta levitriolozni.

A merénylet után elfutott, megkerülte a városházát, majd bement a városházára és feljelentette önmagát.

Mélyen bánja, amit tett, védelmére sok szenvedését hozta fel.

A vádlott nyolc gyermekét tanúként hallgatják ki

A vádlót kihallgatása után a tanukra került a sor.

A vajdasági magyar művészet sorsa

Szuboticei művészek mozgalma

Sehol se irigylésreméltó a magyar kultúra napszámosainak sorsa, sehol se becsülik meg úgy a magyar művészt: író, festőt, muzsikust, ahogy kiérdemelnék az után a tagadhatatlanul rendkívül fontos munka után, amelyet vértük verejtékével folytatnak a magyar értékek gazdagításáért. De minden föld között, ahol magyarok élnek, fajtánk hibáival, bűneivel és lelkiismeretlenségével, talán a Vajdaság egyedül az a hely, ahol a megbecsülésből ugyszólván semmi sem jut ki részükre, ahol a magyar művész sorsa százszor mostohább, százszor vertebb és százszor vigasztalanabb. Itt, miközünk művészek lenni — magyar művészek — annyit jelent, mint vállalni a halálos öndes magyar kultúrát ítéletét kegyelemkenyérre, éhségekre és megaláztatásokra. Évek óta mást sem tesznek azok, akiknek fáj a Vajdaság magyarságának részvétlensége minden olyan mozgalommal szemben, amely kultúr feladatokat kívánt teljesíteni, mint a magyarság kulturális érdeklődését ébresztik biztatással és panasszal. Hiába azonban minden figyelmeztetés, minden riasztó szó: a vajdasági magyarság bár kisebbségi sorsa ráutalndó kulturális érdeklődésére és támogatására, nem törődömségét nem lehetett megbontani. Színházat követelünk azzal az indokkal, hogy

Czrnkovic Mária tanu, akinél Bukvityné lakott, amikor az ura elűzte, azt mondja, hogy az asszony sokat panaszkodott férje rossz bánásmódja miatt.

Ezután sorra szólítja az elnök Bukvity gyermekeit tanulásra.

Az első a 16 éves Gizella Károly, magas, szép barna leány. Ő tölti most be az apa és anya szerepét a gyerekeknek.

Az elnök figyelmezteti, hogy mint tanu van itt, de édesanyja ül a vádlottak padján, azzal vádolva, hogy apján súlyos testi sértést követett el, nem köteles vallani. Feleljen: akar vallani: igen vagy nem?

A leány nyugodt hangon mondja: — Nem! (Nagy mozgás a hallgatóság körében.)

Sorban jönnek a 12 éves Aranka, a 10 éves Rudi, a 14 éves Jankó, a 8 éves Lujza, a 7 éves Katica.

Amikor a legutolsó, a 6 éves kis Mira jön az emelvényhez, a vádlott asszonyon óriási izgalom vesz erőt és mikor a kis leány — megtagadva a vallomást, mint a többi, — visszafordul, hogy helyére menjen, az anyja hirtelen elkapja a gyereket, a karjaiba veszi, öleli és csókolja.

Aztán utjára engedi a kis Mirát, aki visszasonpolyog a többi gyerekekhez.

Peraszics Bozsidar dr. és Bartha Antal dr. törvényszéki orvosok szakvéleményének előterjesztése után az elnök befejezettnak jelentette a bizonyítási eljárást és elhangzottak a perbeszéd.

Ezután a bíróság ítélethozatalra vonul vissza.

Az ítélet

Fél órai feszült várakozás után ismét bevonul a bíróság és Pavlovics elnök kihirdeti az ítéletet: Bukvityné bűnös súlyos testi sértés vétségében és a bíróság, — az enyhítő szakasz alkalmazásával, — 3 havi fogházra ítéli.

Vasziljevics Ljuba dr. államügyész felebbez súlyosbírást és az enyhítő szakasz alkalmazása miatt.

Dimitrijevic Drago dr. kéri vádlott szabadonbocsátását az ítélet jogerőre emelkedéséig. A bíróság elrendelte vádlott szabadlábba helyezését. (Nagy éljenzés és taps a hallgatóság körében.)

Az asszonyt elvezetik a fogházba, a melynek kapuja előtt Bukvityné gyerekei várnak és több száz főnyi közönség.

Egy óra tájban jelenik meg a fogház kapujában Bukvityné, kis batyúval a kezében és gyermekeivel távozik.

ságra ki akarnak terjeszteni, úgy szolgálja a kitűzött célt, hogy az egyesület keretein belül képképzések, hangversenyek, felolvasások rendezésével propagálna a művészet magyar értékeit és a kultúra szeretetét. A meginduló akcióról egyébként megkérdeztük a mozgalm egyik vezetőjét, aki a következőket mondotta:

— Magyar tűzhelynek szánjuk ezt a kört, amelynek megvalósításán dolgozunk, a magyar kultúra tűzhelyének. Az a tervünk, hogy a kultúra barátainak sorokbaállításával a Vajdaság kétségbeesett kulturális állapotát élevení érdekklődéssé változtassuk át. Magyar kultúrvelményt akarunk teremteni, olyan levegőt, amelybe nem fonyadnak el a magyar művészek kísérletei. A magyarságnak szüksége van kulturális értékei megbecsülésére. Ma nem törődik itt senki a kulturmunkával. Festők, írók, zenészek a legnagyobb nyomorban, minden támogatás nélkül élnek közöttünk. A kör, amely az egész Vajdaságot befogná ezt a mostoha állapotot szeretné megszüntetni.

A vajdasági magyarságon a sor, hogy ezt a nemes és tiszteletreméltó terv megvalósítását keresztülvigye és ezzel a magyar kultúra ügyét szolgálja.

Folytatódik a szuboticei kulturharc?

Tovább tanít az áthelyezett hitoktató

A suboticei kulturharcban már néhány hete helyre állott a béke, amikor a kormány Pletikoszits András dr. főispán és a bunyevác-sokác-párt kivánságára Visics Lajost, a gimnáziumba nemrég kinevezett hitoktatót áthelyezte Belackvára és helyette egy bunyevác lelkeszt: Vojnics-Tunics Antalt nevezte ki a gimnázium katolikus hittanárává.

A hitoktatás terén előállt kulturharc ezzel a megoldással békés elintézés nyert és a bunyevác szülők teljes megelégedéssel fogadták a kormány intézkedését. Feltűnő csak az volt, hogy a kultuszminiszternek döntését a gimnázium igazgatója a rendeletnek ideérkezése után mintegy két hétig nem hajtotta végre, ami idegességet keltett a bunyevácok között.

Csakhamar kiderült, hogy Borovnyák Tódor gimnáziumi igazgató miért halasztotta a rendelet végrehajtását. A gimnázium igazgatósága ugyanis a rendeletnek csak azt a részét hajtotta végre, amely Visics Lajos felváltására vonatkozik, azonban a volt hitoktató áthelyezése nem történt meg, hanem Visics egy más tantárgy tanításával bízták meg.

Bár az egyes tanárok személyére nézve nem lehet sem egy pártnak, sem a szülőknek véleményét mérlegelőnek tekinteni, ebben az esetben a volt hitoktatónak a suboticei gimnáziumban való megmaradása mégis nagy ellenérzéssel találkozott a bunyevác-sokác-párt egyrészében. Visics személyét ugyanis épp itteni kinevezésének körülményei miatt nem szívesen látják a bunyevácok a gimnázium tanári karában és ezért már meg is indult a bunyevác szülők részéről egy akció a volt hitoktató áthelyezésének végrehajtására.

A mozgalmat azonban valószínűleg maga a bunyevác-sokác-párt vezetősége fogja leszerelni, mert a párt egyik vezetőjétől nyert információk szerint a pártvezetőségben az a felfogás uralkodik, hogy az általi iskolákban történő tanári kinevezésekhez már a pártnak nem lehet köze. Legfeljebb egyházi szempontból merülhetett fel kifogás Visics személye ellen, addig, amíg hit-

erre szüksége van a magyarságnak, de félő, ha véletlenül megadná a kormány beleegyezését, a magyarság közönyén bukna el a magyar színiügye. Hiszen ebben a tekintetben olyan példátlan esetek történtek, hogy ez a lehetőség nem is valószínűtlen. A multkoriban európai hírű művészek vendégszereplését kellett nélkülözniük, mert olyan kevés érdeklődés mutatkozott, hogy a rendezőség nem merete megkockáztatni a művész szerepeltetését. A magyarság közönyére jellemző, hogy a magyar festők tárlatairól, a melyet télen és tavasszal rendeztek, még csak tudomást sem vett. S a festők, akik nyilvánosság elé vitték képeiket, hiába küzködnek, vergődnek azóta is, a magyarság kulturális érdeklődése változatlanul megmaradt azon a nívón, amelyen szegyetlenül vesztegel már esztendő óta.

A Vajdaság mostoha magyar kulturális viszonyainak megváltoztatására, mint megirtuk, a napokban néhány festő és lelkes kulturbarát egy kör megalapítását vette tervbe, amelynek kimondottan az a célja, hogy a Vajdaságban magyar kultúrát teremtsen. A mozgalom kezdeményezőinek az a számítása, hogy a német Kulturbund mintájára tömörítik egybe a magyar kultúra barátait. A kör, amelyet az egész Vajda-

oklaté volt, azonban mihelyt más tantárgy tanításával bízták meg, a párt már nem érzi hivatottnak magát arra, hogy beavatkozzék a gimnázium belügyeibe.

Ezek után remélhető, hogy a subotica kulturharc epilógusa békésen fog elsimulni.

Álhirek

egy vajdasági autonomista-blokk alakulásáról

Megcáfolják az állítólagos subotica tárgyalások híreit

A beogradi *Pravda* és a *Vreme* csütörtöki számában egyöntetűen azt a subotica keltezésű jelentést közli, hogy Subotica tárgyalások folynak a helyi pártok — a bunyevác-sokac-párt, a magyarok és a németek — között autonomista-blokk alakítására, amely kooperálna Radicsékkal. Bár ennek a hírek valószínűsége már első pillanatra is szembeszökő, beogradi munkatársunk sürgős kérdést intézett ez ügyben a klerikális-párt egyik vezető tagjához, dr. Hohnjec képviselőhöz, aki kijelentette, hogy a pártnak semmi értesítése sincs arról, hogy a vele fuzionált bunyevác-sokac-párt más pártokkal ilyen tárgyalásokat folytatna és a hírt általában koholmányának tartja. Az egyébként nem titok — mondotta — és nem újság, hogy a bunyevác-párt, épúgy mint a szlovén-néppárt, az autonomia alapján áll. A német-párt képviselői is kijelentették munkatársunk előtt, hogy nincs tudomásuk az állítólag Subotica folyó tárgyalásokról.

Mit irt

a Deutsches Volksblatt?

A német képviselők nyilatkozata

A »Deutsches Volksblatt« szerdai számának a magyarországi németek sorsával foglalkozó cikkére vonatkozólag — amelyet a »Bácsme gyei Napló« tegnap ismertetett — munkatársunk kérdést intézett a német képviselőkhöz, akikről a következő választ kapta:

— A »Bácsme gyei Napló« bizonyára a »Novi List« alapján ismertette a szóbanforgó cikket, amelyet a beogradi lap nem éppen híven kivonatolt. A »Deutsches Volksblatt« cikke magyarországi levél alapján íródott és semmiféle denunciaciót sem tartalmazott. A cikk végét, amelyet a jugoszláviai magyarság rossz néven vett a lapról, a »Novi List« elferdítve közölte; az eredeti szöveg így hangzik: »Ilyen körülmények közt furcsának látszik, ha egy jugoszláviai magyar lap arra hívja fel a német képviselőket, hogy a magyar kisebbség követelésének érdekében lépjen fel. A német és magyar kisebbség sorsközössége mellett bizonyára kézenfekvőnek látszana a kölcsönös támogatás. De a magyar kisebbség sokkal jobban boldogulna, ha a magyar kisebbségnek figyelmeztetnék a magyar kormányt arra az egyes megsemmisítő hatásra, amelyet Magyarország nemzetiségi politikája a magyar kisebbségek sorsára gyakorol. A magyar kormány politikájának gyökere változása kétségkívül a beogradi parlament német képviselőinek készségét is nagyon emelné arra nézve, hogy befolyásukat a magyar kisebbség érdekében is gyakorolják.«

Dr. Moser németpárti képviselő hangsúlyozta a »Bácsme gyei Napló« munkatársa előtt, hogy a két kisebbség érdekei közösek és a barátságos együttműködést lehetségesnek tartja. A »Deutsches Volksblatt« cikkére nézve pedig kijelentette, hogy bár a cikkben foglaltakkal a német képviselők is egyetértenek, mégis szükségesnek tartja hangsúlyozni, hogy a lap teljesen független a képviselők álláspontjától.

Támadás Horthy és Nagyatádi ellen a magyar nemzetgyűlésen

A munkabérjavaslat vitája a csütörtöki ülésen

Budapestről jelentik: A magyar nemzetgyűlés csütörtöki ülésén folytatták a gazdasági munkabérek szabályozásáról szóló törvényjavaslat általános vitáját. Giesswein Sándor hosszabb beszédben bírálta a javaslatot.

— A szociális gondolatnak — mondotta — át kell hatni az egész társadalmat, mert különben a bolsevizmust szolgálja. A javaslat indokolásában azoknak van részük, akik a maguk számára sajátítják ki a kereszténységet.

Felkiáltások a szocialistáknál: Sörház-utcai erkölcs.

Giesswein Sándor: El kell bámulnom, hogy mi végett lett a keresztényszocialista felhagyás. Mikor itt a liberalizmus nevében emberi jogokat, jogrendet követelünk, mikor itt a liberalizmus hallatára ökölköbe szorítanak a kezek, ugyanekkor a liberalizmus ferde hajtásait és tévedéseit követik.

Giesswein Sándor: Most elsősorban a belső békéről van szó és ha ezt a belső pacifizmust nem akarjuk szolgálni, akkor nincs értelme annak, hogy itt vagyunk a törvényhozáásban.

Hallottuk a tulajdonról, hogy testvéreink tekintik a munkást, egy tából esznek velük. Ez nem elég. Nem elég az, hogy egy tából esznek a munkással, hanem egyenlő jogokat is kell nekik adni. Itt igaz, mélyreható reformokra van szükség, amely egyedüli biztosíték a bolsevista tendenciák ellen. Nem fogadja el a javaslatot.

Eután Szilágyi Lajos támadja a javaslatot. Kijelenti, hogy Nagyatádi Szabó Istvántól sok eredményt vártak és ezért őt még az ellenzék

egy része is támogatta. Nagyatádi Szabó Istvánban és pártjában keservesen csalódtak. Legnagyobb alkotásával, a földbirtokreformmal, később jött s amit hozott, az paktum eredménye volt, rossz volt. Szociálpolitikai eredményt nem hozott, viszont kárt okozott, mert zavart idézett fel a termelésben és bizonytalanságban tartott mindenkit.

Nagyatádi Szabó István: Szilágyi képviselő ur nem fog dirigálni.

Szilágyi Lajos: Minden hibás alkotásból származott csalódásnak a miniszter ur politikája az oka. A miniszter urat lelkiismeretlen politikuskok kör fogták, megfogták és fogják. Egyszer felemelik, másszor eltasztják. Egyszer megsimogatják, máskor kiporolják. Egyszer dicsöítik, máskor leszölik. Bizonyos politikuskoknak szükségük volt Nagyatádi Szabó Istvánra, azoknak is szükségük van rá, akik ezután akarnak jönni. A miniszter ur még nem tudja, de nemsokára meg fogja tudni, hogy a falu népe elfordult tőle.

Nagyatádi Szabó István: Akkor elmegyek oda, ahonnan jöttem, nagyon könnyen!

Szilágyi Lajos ezután részletesen bírálja a javaslatot és támadja a Horthy-akciót is, szégyenteljesnek mondván a kormány eljárását, amelylyel az adakozást kiereszkolták. Szóváteszi, hogy Horthy kormányzó négy és félmilliót adott a diáknymor enyhítésére az országos ingyenyhitő alapról. Akik ezt adományozták, nem érdemelték meg, hogy felhasználják adományaikat más célra, amelyre nem lehet felhasználni. Senkinek sincs joga, hogy ilyen adományokat tegyen.

Mivel munkásellenesnek tartja a javaslatot, azt nem fogadja el.

HIREK

LÁNYI ERNŐ

(A Nyugat április 16-iki számából)

Szabadkán halt meg, hatvankét éves korában. A helyi lapokban olvasom: »A magyar zene nagy halottjának, Lányi Ernőnek temetése hétfőn délután folyt le ezekre menő tömeg részvételével a Krali Petar utcai gyászház udvarán. Subotica társadalmának minden rétegéből megjelentek a gyászolók. A sírnál a Munkásdalárda elénekelt a Régi nóta, híres nóta... kezdetű Lányi-dalt és mindenki sírt.«

Én ifjúkoromban ismerkedtem meg vele, mikor szülővárosomba került karmesternek. Már első pillanatra egy kiváló ember benyomását keltette s ez az érzésem évek során, a mindennapi érintkezés közben, erősödött. Boltozatos koponyája, sűrű-fekete szemöldöke, széles mozdulata a régi romantikusokat juttatta eszembe.

Megjelenése pedig átalakítóan hatott az egész városra. Elég volt közelsége, az ő varázsos, sugallatos egyénisége, s az alföldi buckák fölött muzsika zendült, a szabadkaiak zenélni kezdtek. Lányi-dalok hangjai szűrődtek ki az ablakokból s este mikor sétáltam az elhagyott utcákon, mindgyakrabban hallottam a zongorákon Bach, Beethoven, Csajkovszky melódiáit is. Nagy nevelő volt. Akkor már külföldi és országos hírnév állott mögötte. Ezt a vidéki társadalomban valami gyönyörű szépséggel, póz nélkül viselte, inkább eltüntetve, mint feltüntetve. Ötven felé járt, bozontos művész-üstöke deresedett, de főképp

fiatalemberekkel barátkozott. Csáth Gézával, Jász Dezsővel, mivelünk, kik a Nyugat első számait szorongattuk kezünkben. Érdekelte az új irodalom indulása. Nem volt »szakember« a szó nyárspolgári értelmében, hanem művész, kit a szavak is megbabonáztak. Dalszövegeket kért, melyekben »fülemülfütyty« van és »pacsirtaszó«. Multjával a magyar népdal formanyelvében gyökerezett. Később mesterien megzenésítette Ady »Szeretném, ha szeretnének...« kezdetű versét, Ignóus dalait.

Két művész lakozott benne: egy zeneszerző, kit mindenki ismert s egy költő, kit csak kevesen ismertek. Verseket irt a magyar népdal e törzsköcs művésze német nyelven. Lehet, hogy az idegen forma izgatta. Évtizedekkel ezelőtt megjelent egy német verseskönyve, névtelenül: *Consonanzen und Dissonanzen eines ungarischen Musikers*. — Hagyatékában hatalmas kötetre való német kéziratot leltek, melyet most olvastam. Költemények ezek, a goethei parabolák, glossák és aforizmák zárt formájában, a Westöstlicher Divanra emlékeztető humorral, frissességgel, s némi schopenhaueri iz-zel is, melyekbe egy élet lehiggadt tapasztalatát, emberismeretét, keserű tanulságait foglalta. Főleggyészek az emberek butaságáról, hiúságáról, éles, pársoros satírák. Egy öreg zeneszerző különös látomása a pokolról. Milió skálázó, zenétől dühödt Valkür kalimpál a lehangolt zongorán. Guny, mindennek és mindenki-nek megbocsátó szomorúság, hűles jóság. Nem dalszövegek. Kiegészítője annak a művészetnek, melyben érzelmi életét élte ki. Az értelem muzsikája.

Egész művész volt s egész lélek. Megindultan gondolok rá, ki hozzá-

tartozott fiatalságomhoz s emléke most harmónikusán fut át idegzetemen, mint gyönyörű dala. »Az Üllői-uti fák.«

Kosztolányi Dezső

— A Lányi Ernő-emlékbizottság megalakítása. Lányi Ernő barátai, tanítványai, hívei s művészetének hódolói megalakítják a Lányi Ernő emlékbizottságot. Az alakuló ülést vasárnap, április 22-ik napján délelőtt tizenegy órakor tartják meg a Nemzeti-szálló Lloyd-helyiségében. Az ülésre meghívókat nem bocsátanak ki, azon mindenki megjelenhetik, aki érez kegyeletet és hálát az elhalt nagy zeneköltővel szemben. Kívánatos lenne, ha az alakuló ülésen minél nagyobb számmal jelennének meg Lányi Ernő barátai, hívei és tanítványai.

— Nagy tüntetés Bulgáriában Macedonia autonomiájáért. Szófiából jelentik: Vasárnap egész Bulgáriában gyűléseket és tüntetéseket rendeztek a macedon szervezetek, amelyeken Macedonia autonomiája mellett tüntettek. A szófia tüntetésen több mint husz ezer személy vett részt. A tüntetők különféle lázító felirású táblákat vittek magukkal. A gyűlésen határozatot hoztak, amely hangsúlyozza, hogy mindaddig nem lesz béke a Balkánon, amíg a macedon kérdést nem rendezik. Tiltakozik a határozat a nisi egyezmények ellen is. A tüntetéseken különböző diákegyesületek is testületileg vettek részt.

— Orvosi kamarákat létesít a kormány. Beogradból jelentik: A közegészségügyi miniszteriumban elkészült az orvosi kamarák felállításáról szóló rendelet, amely az idei év május 18-án lép életbe.

— A kerületi főispán Somborban. Novisadról jelentik: Szliepsevics Milán kerületi főispán csütörtökön Somborba utazott, hogy a sombori főispáni teendők ellássa.

— Kineveztek a novisadi boncoló intézet vezetőjét. A közegészségügyi miniszter dr. Strasser Pált, a gráci kórházintézet volt tanárát, kinevezte a novisadi boncoló intézet vezetőjévé.

— Véres verekedés Zagrebben az Orjuna és a Hanao között. Zagrebból jelentik: Szerdán éjjel az Ilícán véres összeütközés támadt az Orjuna emberei és a horvát nacionalista ifjuság között. Az Orjuna hívei a Medulics-kávéházba vonultak vissza, de a Hanao tagjai innen is ki-verték őket. Közben több lövés eldördült; a Hanao egy tagja kezén könnyebben megsebesült. A rendőrség beavatkozott a verekedésbe, de egy rendőrtisztviselőt botokkal úgy összeverték, hogy kórházba kellett szállítani. Egy fiatalembert, akinél revolvert találtak, letartóztattak.

— Rekvium Tomics Jasaért. Novisadról jelentik: Tomics Jasának, a radikálpárt félcvével ezelőtt elhunyt vezető tagjának eméikére szombaton rekviumet tartanak a novisadi püspöktemplomban. A gyászistentisztelet dr. Irenej püspök fogja nagy papi segédlettel celebrálni. A rekviumre Novisadra fog érkezni Miletics Szlavko dr. egészségügyi miniszter és Miladinovics Zsarkó volt miniszter is, valamint több képviselő. A gyászistentiszteleten a vajdasági nagyobb városok radikális pártjai is képviseltetik magukat.

— Agrárcélokra lefoglalt sentai földek. Sentáról jelentik, hogy az agrárreform-bizottság szerdán szántiz hold városi földet foglalt le agrárcélokra és már meg is kezdték a földek fölmérését és parcellázását. Senta város tanácsa azonban tiltakozni fog a városi földek lefoglalása ellen, mert azokat már bevetették és így most történt lefoglalásuk súlyos gazdasági károkat jelent.

— **Orvos-kongresszus Paleson.** Novisadról jelentik: Csütörtökön Novisadon dr. Csacskovic Milodán és dr. Stampar András megállapodtak dr. Markovic Lázár egészségügyi főnökkel, hogy az idei orvoskongresszust szeptember 17—18—19-én tartják meg Paleson. Az orvosok már 16-án Suboticára érkeznek, ahol aznap este ismerkedő estély lesz. A program három napig tart. Kongresszus után négy turnusban kirándulásokat rendeznek. Az első turnus Novisad és környékét, a második Szerénkarlovác és környékét tekinti meg. A harmadik turnus külön hajón az alsó Dunán Turnszevernig megy, ahol a román orvosszövetség fogadja őket. A bácskai alispán, dr. Petrovics ötven orvost hívott meg Somborba. Az orvosok a kongresszus után félnapig fognak Somborban tartózkodni.

— **Beeskereken bakterológiai intézetet létesítenek.** Novisadról jelentik, hogy a novisadi egészségügyi osztály Beeskereken bakterológiai intézetet létesít. Ezzel a Vajdaságban három bakterológiai intézet lesz és pedig egy Suboticán, egy Novisadon és egy Beeskereken.

— **A novisadi kiállítást augusztus 10-ikén nyitják meg.** Novisadról jelentik: A kereskedelmi miniszter engedélyt adott, hogy a novisadi kiállítást augusztus 10-én nyissák meg és szeptember 10-ig nyitva tartásák.

— **Leharapta a mutatóját az állatkerti oroszlan.** Budapestről jelentik: Dants István kereskedelmi alkalmazott szerdán az állatkertben volt. Az oroszlan ketrece előtt Dants incselkedni kezdett az oroszlanmal, egészen közel ment rácsához, sőt a balkezét is bedugta rajta. Az oroszlan felbőszült, nekiugrott a fiatal ember kezének és a mutatóját leharapta. Dantsot a kórházba szállították. A rendőrség a vizsgálatot megindította.

— **A Nyugat 8-ik száma a következő igen érdekes tartalommal jelent meg: Gyulai Pál kiadatlan levelei. Marcell Henrik bevezetése: Gyulai Pál mint nevelő. Babits Mihály: Könnyű dal irni (vers) Thomas Mann: Willi a médium. Tersánszky J. Jenő: A bolond, meg a bélyeges (novella). Krudy Gyula Aranyidő (regény III. vége). Gyergyói Albetri: Flambert levelei. Laczkó Géza: Bundelaire női eszmény képe. József Attila: névnap dícséret. — Utrahívás. Sacsilegium (versek). A Figyelő rovatban: Jászai Mari: Sarah? Kosztolányi Dezső: Lányi Ernő. Schöpfung Aladar: Laczkó Géza: Sey Tamás levelei. Krudy Gyula: Várnai Dániel: Háború. Lehel István: Hoffmann Mária: Riedl Frigyesről. Szekulay Ödön: Ibsen sorsproblémája. A „Nyugat“ megrendelhető az Athenaeum könyv és hírlapterjesztő vállalatnál Subotica, Alaksandrova-utca 5. Ara 15 dinár.**

— **Beeskerek fővámbivatalt kap.** Beogradból jelentik: A fővámtanács elhatározta, hogy Beeskereken II. osztályú fővámbivatalt állítanak föl. Ez az intézkedés a kereskedői és ipari érdekelttség kívánságára történt.

— **A tisztviselők sürgős segítséget kérnek a kormánytól.** Beogradból jelentik: A tisztviselők országos egyesülete memorandumot intézett a kormányhoz és a parlamenthez, amelyben sürgős segítséget kérnek nehéz anyagi helyzetükben.

— **Egy városi tisztviselő halála.** Vojnics Jásó 25 éves városi tisztviselő, aki az utolsó időben a katonai ügyosztályhoz volt beosztva, csütörtökön délelőtt meghalt. Temetése pénteken délután lesz.

— **Robbanás egy budapesti gyárban.** Budapestről jelentik: A Fecske-utcai gombkötő-gyárban csütörtökön délelőtt hatalmas robbanás történt, amelynek eddig 11 halottja és 8 súlyos sebesülte van. A hatóság megállapította, hogy a robbanást a benzintartály kigyulladás okozta. A vizsgálat megindult annak megállapítása végett, hogy a robbanásért kit terhel a felelősség.

— **Nyugdíjazott árvaszéki ülnök.** Sentáról jelentik, hogy dr. Tóth Béla árvaszéki ülnököt saját kérelmére nyugdíjazták.

— **Francia klub alakul Sentán.** Sentai jelentés szerint a beogradi francia klub fölhívására Sentán francia klub alakul, amely április 22-én délelőtt 11 órakor tartja a gimnáziumban alakuló gyűlést. A klub közvetlen célja egy francia nyelvkurzus létesítése.

Mértékadó helyről . . .

Mért mértékadó hely Nagyatádi Szabó? Ettől támad homlokomon redő. Amikor egy Szabó legfeljebb csak Mértékűvő helynek nevezhető. dió

— **Megsemmisítettek tizenötmillió cigarettahüvelyt.** Osijekről jelentik: Néhány nappal ezelőtt az osijeki pénzügyorség az állami monopolizgatóság megbízásából több osijeki cégnél lefoglalta a cigarettahüvely-készleteket és azokat az egyedárusági illeték nemfizetése miatt megsemmisítette. Így módon 14.872.000 cigarettahüvelyt semmisítettek meg közel hatszáz ezer korona értékben.

— **Feketehimlő Temerinben.** Temerinből jelentik: Legutóbb a Bánátnban és Szlovéniában tömegesen fordultak elő fekete himlő megbetegedések, míg most a Bácskában is terjed a járvány. Szerdán és csütörtökön több megbetegedés történt Temerin községben. Délszerbiából szabadságrajött haza családjához egy magyar nemzetiségű katona, aki itt gyanus tünetek között megbetegedett. Az orvos rögtön konstataálta a fekete himlőt és értesítette a novisadi B. B. egészségügyi osztályt, ahonnan Popovics Jován dr. ment ki Temerinbe. A szükséges óvintézkedéseket azonnal elrendelték, a fertőzött házat szigorúan izolálták, mert közben a beteg anyja és felesége is megkapták a ragályos betegséget. Az egészségügyi osztály kiküldötte elrendelte, hogy az egész községet oltásba be fekete himlő ellen.

— **Adomány az újságíró szervezetnek.** Bajsa község a subotici újságíró-szervezet céljaira 200 koronát adományozott.

— **Háromévi börtön egy korcsmai verekedésért.** Novisadról jelentik: A novisadi törvényszék csütörtökön tárgyalta Prodanov János tamburás bűnügyét, aki szeptember 3-ikán egy pirosi korcsmában multság után verekedés közben Klausz János gazdát leszúrta. A törvényszék Prodanovot háromévi börtönre, Klausz Jocot, a meggyilkolt fivérét pedig, aki Kozarov Jakab tamburást súlyosan megsebesítette, héthónapi fogházra ítélte.

— **Elitették a focballmérkőzés verekedőit.** Novisadról jelentik: A vasárnap megtartott Juda-Makkabi-NAK mérkőzésen a Makkabi két vezetőtagja megtámadta a mérkőzést vezető bírót. A verekedésnek a rendőrség vetett véget, amely botrányokozásért eljárást indított a bíró és a Makkabi két vezetőtagja ellen, akiket fejenként százötven dinár büntetésre ítéltek csütörtökön a rendőrség.

Dr. Barta Antal kir. törvényszéki orvos lakását Strosmajerova-utca 22 (halpiac) helyezte át. Rendel 8—9-ig és 2—4-ig. Telefon 128.

Bosnaifilm: Sodoma és Gomorra.

I. M. Oradia beogradi ügyvéd, telefon 1548. Interveniál minden ügyben a hatóságoknál. Levelez: szerbül, magyarul és németül.

Bosnaifilm: Caesare Borgia.

Dr. Andrejevics Andra fogászati specialista fogorvos és technikai műtermét egyévi berlini és bécsi tanulmány után megnyitotta és minden fogászati munkát a legmodernebb kivitelben teljesít. Fogászati laboratóriumában a technikai munkákat fogorvosok részére is Alesch ur, a bécsi fogászati egyetemi klinika volt főnöke végzi. Rendel d. e. 9—12 és d. u. 2—5-ig Kralja Petra Park 7. számú házban az emeleten (volt Reichl-palota). Telefon 4—52.

Bosna-film: dr. Mabuse.

Nick Carter, Buffalo Bill, Mister Herkules, Dr. Kubb, Prof. Szifinx füzetek olvasóinak szíves figyelmét felhívjuk, hogy az új füzetek eladási ára két dinár és annál többet árusítóink a füzetekért nem kérhetnek. Tisztelettel Kurir hírlapterjesztő-vállalat, a füzetek egyedüli és kizárólagos főbizományosa államunkban.

Mundus-székek. világhírű márka, egyedárusítás és nagybani raktár Krausz Ede, Novisad.

— **Bőr- és nemihetegnek Somborban rendel dr. Koralek lakásán (Weidinger-palota I. emelet) délelőtt 8—10 és délután 2—4 között. Salvarsan-oltások vérbajosoknak.**

Dr. Vécsei Jenő orvosi rendelője nem betegek részére rendel délelőtt 7—9-ig, délután 2-től fél 4-ig és 5—7-ig. Lakás: Cyrill-metoda-tér 5. I. emelet. Vojnics Piroška féle ház.

Bőr- és nemihetegek rendelője Suboticán: Vilsonova ul. 34. d. u. 3—6. (Szalvaszán oltások vérbajosoknak). Csecsemő- és gyermekbetegeknek rendelés d. e. 9—11. Dr. Kosztolányi.

A Bácsmegyei Napló 106-ik számához

Aki június 30-ig ezeket a szelvényeket összegyűjti és beküldi, az 1/2 évi időtartamra baleset ellen

1000— dinár erejéig halál

2500— dinár erejéig rokkantság

esetére a

Rossija-Foncière

biztosító és viszontbiztosító társaságnál **díjmentesen biztosítva lesz**

Rövidáru nagykereskedés részére 2000

Csakis komoly, megbízható, e szakmában perfect Bácska, Bánátnban jól bevezetett UTAZÓ, helyben jól bevezetett eladó helyi ügynök megbízható bolti szolga, valamint kifutó fiúk felvételnek. Jó kezes szükségeltetik, mert az állás incassóval van összekötve: Cim: KURIR hirdető iroda Subotica — Telefon: 5—14.

HÁZASSÁG.

25 éves fiatalember, szállodatulajdonos, komoly és szolid, házasságra lépne megfelelő koru leánytal, megfelelő vagyonnal. Vallás katolikus. Németnyelvű ajánlatok „SCHMOLKA” hirdetőjébe Novisad, „KOMOLY” jelleg alatt kéretnek. 2742

TÖZSDE

Novisadi terménytőzsde, április 19-án. Változatlan irányzat mellett 80 vagon. Áru kelt el. Buza ab Bácska 450—505 dinár, tengeri prompt 250— dinár, 20%-os kasszával garantálva 260 dinár, gömbölyű tengeri 261 dinár, májusi szállításra 257—262 dinár, hajórakomány duplikát kasszával 275 dinár, májusi 3%-os kasszával 260 dinár, korpában, lisztben és árpában nem volt kötés.

Beograd, április 19. Zárlat: Páris 6.58, London 4.63, Milano 492, Genf 1805, Newyork 99.20, Berlin 0.37.50, Prága 298, Bécs 0.14.05, Bukarest 47.74, Budapest 2.20.

Zürich, április 19. Berlin 0.0180, Amsterdam 216, Newyork 650.50, London 25—65, Páris 3645, Milano 272—25, Prága 1647.50, Budapest 0.12, Beograd 5.60, Varsó 0.0013, Bécs 0.0075.

Budapest, április 19. A devizaközpont jegyzései: Amsterdam 1760—1820, Berlin 16—18, Márka 1650—1820, London 209—215, Font 20925—21925, Milano 222—223, Lira 227—237, Dollár 4510—4560.

Értéktőzsde. A tegnapi zsirónap sima leonyolítása után a kasszpénz 2%-ra szállott alá tőzsdei forgalom árfolyamai a bankközi magánforgalom kurzusainak szintje alatt mozogtak. Különösen áll ez a nehézpapirosokra, amelyek iránt az érdeklődés megcsappant, mintha a spekuláció inkább a közép- és kispirosok kategóriái felé terelődött volna. Ezeknél az általános tartott irányzat mellett is nagy árugrások történtek, úgyhogy mialatt a nagy nehéz favorit papirosok árfolyama stagnált, a kispirosok iránt mutatkozó viharos érdeklődés folytán az e kategóriába tartozó részvények jegyzését minduntalan tel kellett tügeszteni.

Árfolyamok: Hungária Malom 20.000, Budapesti Gőz 53.000, Konkordia 13.250, Goldberger 20.000, Karton 32.750—33.000, Tröszt 25.500—26.000, Merkur Fa 2100, Ófa 50.000, Hazai Fa 15.750, Zabolai 23.250, Athenaeum 34.000, Papir 14.250, Lichtig 1965, Rigler 21.000, Lignum 9700, Viktória 3025, Kistarcsai 17.000, Ganz-Danubius 2.200.000, Ganz-Villamossági 282.000, Fegyver 285.000, Vegyipari 13.000, Kaszab 16.500, pénz, Kühne 26.750, Köszén 363—367.000, Magyar Hitel 42.750, Osztrák Hitel 11.500, Salgó 151.000, Lipták 4900, Izzó 84.500, Mezőhegyesi 92.500, Magyar Cukor 485.000, pénz, 500.000 áru, Stummer 255.000, Georgia 12.000—164.000.

Bačko- Gradištén

a piactéren, a község központján, más vállalkozás miatt átadó egy egyedülálló

Vaskereskedés

kevés fűszeráruval.

Csak komoly reflektánsoknak válaszolok **Klement Ede, Bačko- Gradiste**

ADÓMENTES BENZIN

NYERS OLAJ
GÉPOLAJ

CYLINDER OLAJ

TAVOTTE

PETROLEUM

KAPHATÓ:

RED OIL COMPANY

BRAČA KOMLOS, NOVI SAD
Kralja Aleksandra ulica 13.

Széna-villa, kaszanyél, kapa-, ásó-, lapát-, fejsze- és csákánynevek jutányos árban beszerezhetők

Danilo Gergurov i Sin
cégnél

Kérjen árajánlatot!

Sombor

NYILTÉR.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy uris-
szabó üzletemet Skotus Viator ulica 3. szám
alatt megnyitottam és kérem a n. é. közön-
ség szives pártfogását.

2921 Weisz Károly

Árverési hirdetés.

Közhirre teszem, hogy a Rózsa Kálmán által
Mélykúti Györgynek eladott, de ez által át nem vett
malomgépek egymint: egy darab 3 réti síkszita, egy
drb. 2 sz. tarár triórral 4 darab dupla felvonó gurt-
nival és kanalakkal, egy drb. 3 méter hosszú keverő
csiga, folyó évi április hó 23. napján délután 3 órakor
itt helyi Subotican, Majszanski put 136 szám alatt
Kopp S. és Fial gyártelepén közbenjöttömmel megtar-
tandó nyilvános árverésen késedelmes vevő kárára
és veszélyére el fog adni.

Az árverési vételár azonnal kifizetendő, az el-
adott ingók nyomban átveendő, a vételi feltételeket a
vevő viseli.

Subotica, 1923. április 18.

Dr. Radivoj Miladinović
ír. közjegyző.

2908

Srbobran Község Elöljárósága
Br. 523/23.

Hirdetés.

Srbobran Község Elöljárósága egy ártezi
kutató kiván furatni. Írásbeli ajánlatok 1920.
május 1-ig nyújtandók be alulírott előljáró-
ságnál.

A furás május hónapban kezdendő meg.
Közelebbi felvilágosítással az Elöljáróság
szolgál.

Srbobran, 1923. április 15.

2910

Községi Elöljáróság

Novi-Sivac község előljáróságától. 2821
20/jaknyv. szám.

Hirdetés.

A községi vendéglő Novi-Sivacn bérbe
lesz adva hosszabb időre és pedig a községi
kégyviselőtestület határozata értelmében nem
pénzért, hanem a bérlő tartozik saját költségén
1 táncstermet és néhány vendégszobát építeni
és ezért a bérlőtartama alatt nem fizet semmi-
féle bért.

Felhívtnak az érdekeltek, hogy f. é. áp-
rilis hó végéig forduljanak ezen előljáróshoz
hol közelebbi felvilágosítást kaphatnak és a
terveket is megtekinthetik.

Novi-Sivac, 1923. évi április hó 13-án.

Ivan Janković s. k. Peter Jakobi s. k.
jegyző. bíró.

AKÁCRÖNK

cca 300 köbméter továbbá tűzifa, rőse, tuskó
NOSAN a Vojnich József-féle tanyán vasárnap f. hó
22-én d. u. 2 órakor önkéntes árverésen kis tételekben
is eladatik. Bővebbet Jerković Mátyásnál Subotica
Telefon 52. 2858

GAZDÁK FIGYELMÉBE!

Szerszámápolásra legalkalmasabb
a „Kalmár“-féle

LÓSZERSZÁM VIKSZ

1/2 kilogramos mintadoz ára

20 DINÁR.

Kapható:

Kalmár Vegyipar Subotica
Zmaj Jovin trg. 5. Vizsontelárusítóknak árkedvezmény

Arcbőr ápolására

a legjobb szer, szeplő és kiütés ellen
állandóan tiszta, szép és fiatal arcbőrt
biztosít

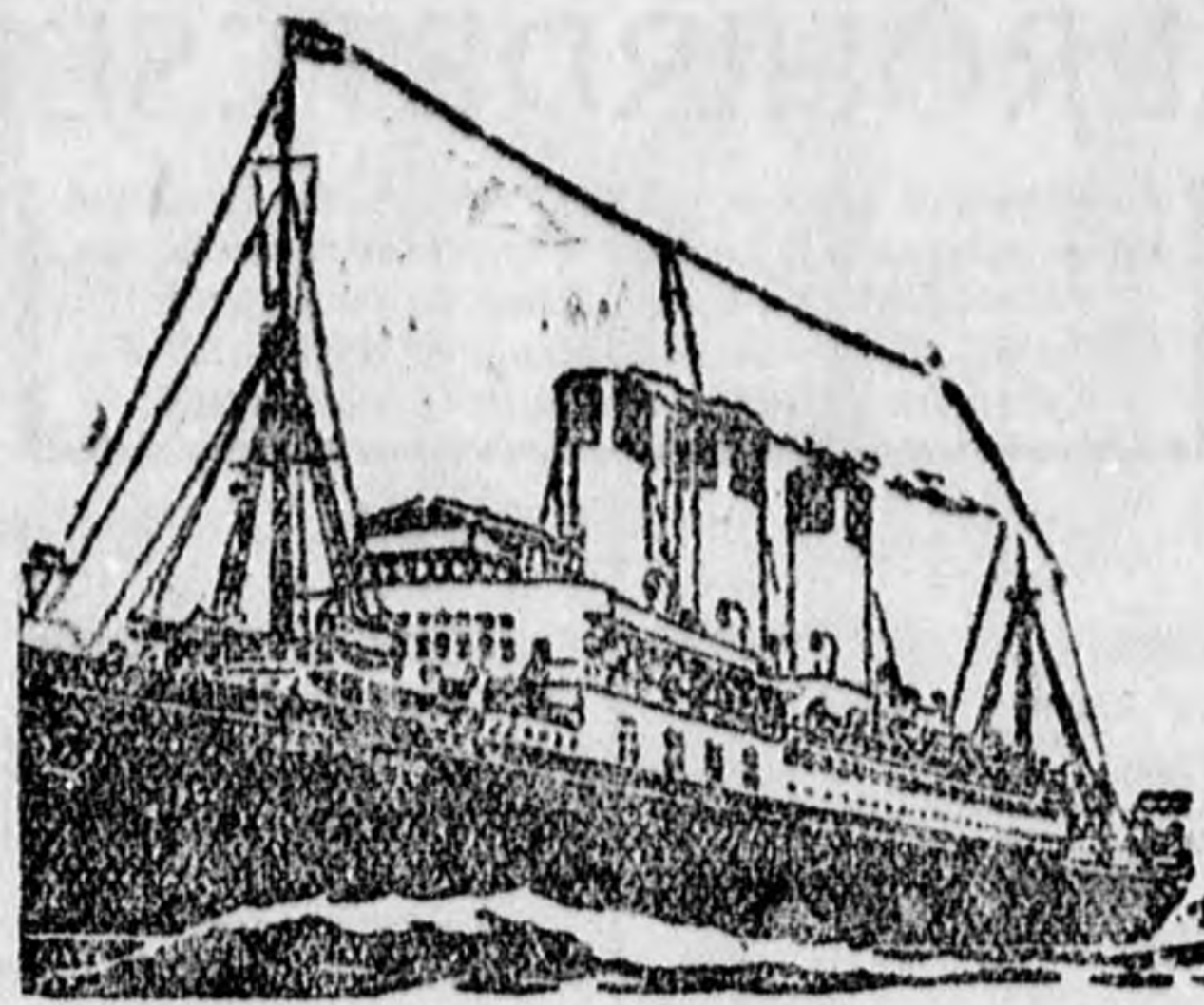
„JOLLY“ SZAPPAN

Nagyban és kicsinyben eladja

Petar Petrović i Belović

Beograd Knez Mihajlova 13.

Telefon 6-37. 2668

Hamburg-Délamerikai Gőzhajózási Társaság

„CAP POLONIO“

a legnagyobb, leggyorsabb és legszebb hajó kitünő
berendezéssel I., II. és III. osztályu utasok részére.

Indul Hamburgból április 12-én

Április 5-én „VIGO“ 2506
Április 20-án „TUCUMAN“
Április 26-án „ANTONIO DELFINO“

Argentína, Brazília és Uruguayba.

Minden bővebb értesítéssel szolgál

JUGOSZLÁVIAI FŐÜGYNÖKSÉG

ZAGREB, PETRINJSKA 73.

Reszelővágó műhely.

Használt reszelők újravágása a leg-
modernebb német gépekkel

Gjuro Hehn i Drug

OSIJEK I. Beogradska u. 21 — Telefon 578

Elvállal újravágásra használt reszelőket
és fűrészeket, melyeket a legrövidebb időn
belül felelősség mellett kijavít, hogy azok

az új reszelőket teljesen pótolják.

Az üzem technikai vezetése 30 éves gyakor-
lattal rendelkező szakemberek kezében van
ami a kifogástalan kiszolgálást garantálja.

Szigoruan szolid munka és szabott árak

Arjegyék kívánatra bérmentve. 1869

Fakereskedőknek! Asztalosoknak! és Építőknak!

Ajánlok raktáramból minden méretű asztalos
(Fichte) árut fűrészelt és faragott épületfát,
fenyőt, gömbrudat, lécet, jóminőségű gazda-
sági deszkát azonnali szállításra mérsékelt
napi áron

DOHÁNY ZOLTÁN, SUBOTICA

Beogradski put. Telefon 3-65.

4-5 szobás

fürdőszobás
azonnal átvehető
lakással

házat keresek

megvételre

esetleg nagyobb házat
melyben fenti lakás át-
vehető. — Ajánlatokat
Interklam d. d. Subo-
tica Zrinjski trg. 2 szám
továbbít 2903

Cipész és bőriparosok figyelmébe!

„Peerless Gloss“-os
üres üvegeket

minden mennyiségben át-
veszek darabonként 4-
koronás árban a posta-
portó megtérítésével. Ér-
téket az üvegek vétele
után rögtön fizetem.

Kalmár József vegyipara
Subotica, Zmaj Jovin trg. 5.

AKSENTIJEVIĆ és FIXMANN

hirlapterjesztő és hirdető vállalat

Telefon 22-22 BEOGRAD, Skopljanska 18. Postafiók 176

Folyószámla a Prágai Hitelbank beogradi fiókjánál.

KÖZÖLNEK: hirdetések az S. H. S. királyság minden
lapjában, eredeti kiadóhivatali áron.

LEVELEZÉS: szerb, horvát, magyar, német, angol, olasz
és francia nyelven.

GYÁR- és IPARTELEPEK ELADÓK!

Novisadon a vasut és a Duna mellett
nagyobb, ipartelepeknek, gyárnak és
faüzletnek alkalmas telkek eladók.

EGYIK TELEK ESETLEG
FAÜZLETTEL EGYÜTT

Bővebbet REINER LAJOS fakereskedőnél NOVISAD

MIRKO STEINER i SINOVI

fanagykereskedők

NOVISAD, Željeznička ulica 19.

Ajánlanak: Erdélyi fichtát, faragott épületfát, zárle-
cet, lécet, gőzölt bükkfát, zsindelyt

TÜZIFÁT

vagontételekben mérsékelt napiáron. Telefon 360

CUNARD LINE

A világ leggyorsabb hajói rendes személy- teher
és gyorshajóközlekedés

Hamburg- és Cherbourgól Amerikába
és Canadába

4 kémény 5 és fél nap

Harmadosztályu utasok részére külön fülkék állnak rendelke-
zésre. Utasokat tapasztalt hivatalnok kíséri a kikötőig, ki
minden tekintetben segítségükre van.

Mindennemű bővebb felvilágosítást nyújt:

Cunard Line jugoszlaviai vezérképviselote

Jugoslavenska Banka d. d. Zagreb B Cesta 33.

Telefon 24-65. — Sürgőnycim: „CUNARD“ Zagreb

LEVELEZÉS

Hölgy utársat keresek Magyarországra. Levelet kettős borítékba kérek. »Ugyvéd« jeligére. 2899

Subotica urileány levelezni óhajt intelligens fiatal emberrel szórakozás céljából. Leveletet »Cyk-lamen« jeligére kér a kiadóba. 2926

FOGLALKOZÁS

Mindenes szakácsnő kerestetik május elsejére. Cím a kiadóban. 2922

Ügyes fiatal irodai alkalmazott vagy kisasszony, ki a rajzolásban is jártas, mérnöki irodában felvétetik. Előnyben részesülnek azok, akik az államnyelvet is bírják. Ajánlatot »Megbízható« jelige alatt a kiadóba kéretnek. 2895

Szülő oltógummi kapható. Ugyanott varrógép- és kerékpárjavításban teljesen szakértő műszerész azonnali felvétetik. Stern Adolf varrógépraktár Subotica. 2881

Instruktor ad francia és szerb-horvát órákat. Címeket »Instruktor« jeligére a kiadóba kér. 2778

Felvétetik horvát és német levelezőnő, periekt gép- és gyorsírónő. Cím: Pallas hirdetésiroda, Subotica. 2905

Bűn Juliska női-szaloniában varróleányok jó fizetéssel és egy-két tanulóleány felvétetik. — Bűn és Gombos férfiszaloniában fiu tanulóknak felvétetik. 2904

Gyakornokot felvesz a Suboticai Önszegélyző Szövetkezet. Aleksandrova-utca 6. 2883

Kötő-segéd vagy leány kerestetik azonnali belépésre, de csakis olyan, ki a legújabb divat szerint mindenféle dolgokat tud kötni. Farkas János gyapjufeldolgozó vállalata, Senta. 2917

Boltiszolgát felvesz Vágó fűszeres. Majšanski put. 2918

Uri leány, ki a horvát, magyar, német nyelvet bírja, pénztárnoknői állást keres. Címeket a kiadóba kér.

Segédet, jó munkást, azonnali belépésre felvesszék. Walter József fodrász, Senta, főtér. 2875

Egy kiszolgáló-leány, ki a szerb és magyar nyelvet bírja, rövidáru-üzletben felvétetik. Cím a kiadóban. 2875

VÉTEL-ELADÁS

Megvételre keresek nyolcas cséplőgaranturát. — Cséplő fiatal, a gép idősebb lehet. Magánjáró előnyben. Einberger Sándor Mokrin. 2912

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címező kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Allástkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkérdezőkhez válaszbelég melléklendő.

Pianino (zongora) és csodaszép selyem perzsa-szőnyegek és olajfestmények eladók. Cím a kiadóban. 2872

Első magyar gazdasági komplett gőzcséplő garnitúra 8 HP, fogaskerekre átalakított magánjáró, elevátorral, teljes felszereléssel, valamint Hoffherr teljes garnitúra eladók. Stricki Deze Selenice (Bač mellett). 2770

Buzásbambár, stráfkocsi, új könnyű parasztkocsi, ajtó, ablakok, gazdasági felszerelések eladók. Cím a kiadóban. 2781

Kiárúsítás miatt rendkívül olcsó árak. Elsőrendű kontrázott polituros hálószőbák, mahagóni és fehér kőrös. Megtekinthető Pinter Kálmán műasztalosnál, Ada. 2885

Butorok képek, edények, íróasztalok, üvegek, asztalok stb. sürgősen eladók. Cím a kiadóban. 2780

Eladó 149 liter pálinka főzőkazán Simon Jánosnál, St. Kanjiža. 2843

Eladó 5 HP szivógáz-motor körfürővel, négy lyuku Umrát-féle morzsolóval. Bencsik gépész, Mali Idjos. 2882

Eladó egy darab négy lyukas, üzempékes, alig használt morzsoló, mely motorral vagy járgánnyal hajtható és egy darab alig használt 3 lóerős 1 fázisu, gyűrűs csapágyú, vízindító villanymotor. Farkas János gyapjufeldolgozó vállalata, Senta. 2916

Eladó Somborban a belterületen egy mézsárszék teljes berendezéssel. Érdeklődni lehet Somborban, Ilija Birčanina-utca 16. 2839

Vadonutai féderes spéditer-kocsi eladó. Tudakozódni lehet VIII. körű rendőrlaktanyában. Telefon 261. 2898

Kovács-szén, egyenrangú a pécsi szénrel, vagon-tételekben és kicsinyben a legkedvezőbb árban kapható. Jovan Sijačić fa-és szénnagykereskedő. — Telefon: 839. 2492

KÜLÖNFÉLE

Szeplőt, májfoltot három nap alatt eltávolít a Pinter-féle Fifi-krém és kölnivíz használata. Kapható kizárólag a Pinter-gyógytárban, nagytemplom mellett. 2896

Elköltözés miatt egy jó forgalmu fűszerüzlet, lakással együtt átadó. Senčanski put 1. Kaszárnya mellett. 2869

Egy fiatal házaspár lakásért irodakapitást vagy házmesteri állást vállalna. Cím a kiadóban. 2919

Prima »Excelsior« Kerékpár belső gumit nagyban, mélyen leszállított árban. Deutsch optikusnál, Subotica. 2163

Elveszett Dorner Sándor névre szóló fényképes igazolvány. A megtaláló adja le a kiadóban. 2884

Két-három elegánsan burrozzott lakás zongora-használattal kiadó. B5-vebbet a kiadóban. 2873

Francia hajfestő, fekete, barna színben. Liliom hajszér, Schanpon-brillant, Kölnivíz kimérve kapható Illés gyógytárban, főpostával szemben. 59

Korpa 650 K, rozsliszt jó minőségű, kg-ia 21 K Herczberger-féle malomban Subotica, Pajo Kujundžić-utca. 2827

Ha bársonysíma, üde arc-bőrt akar, használjon Liliom-crémet, szappant és pudert. — Kapható Illés gyógytárban, főpostával szemben. 59

HULLADÉKERT PÉNZ! Legmagasabb napi árban veszünk vörös, sárgaréz, ólom, horgany, öntött vas-hulladékokat Megyanszky és Társa vaskereskedők Subotica (a városház átelletében). Telefon 360. 6028 2135

Törmelék, nickelt, rezes, alumíniumot és rétegiemet legmagasabb áron vesz Martinovics D. D., Kula.

Kifutófiúk felvétetnek
Felvilágosítást nyújt: INTERREKLAM D. D. Subotica, Zrinjski trg. 2.

MEGNYILT UJRA
a régi jó névű Szabados-hentesüzlet Subotica a Városház épületében
Kapható mindennemű saját készítményű hentesáru a legolcsóbb napi áron. Vizontelárusítóknak nagy árkedvezmény. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. 2865

Jutalom pályázat.

Mily előnyöket nyújt a **BERSON**-gumisarok és a **BERSON**-gumitalp viselése?

A nagy kedveltség, melynek gumisarkaink és gumitalpaink örvendenek, arra indítanak bennünket, hogy fenti kérdés legjobb feleleteire alábbi díjakat tűzzük ki:

1 díj	2000 dinár
2 díj	1000 dinár
3 díj	500 dinár
30 díj	100 dinár
50 díj	50 dinár

A feleletek a pályázó nevével és pontos címével f. é. április 15-ig küldendők a — **BERSON kaucsuk d. d. Zagreb, Wilsonov trg 7** pályázati osztályának. A megbírást reklám szakemberekből álló bizottság végzi és a nyertesek neveit a napilapokban közzéteszi:

BERSON kaucsuk d. d. Zagreb
1558 Wilsonov trg. 7.

LENOLAJRENCÉT
(firniszt) hollandi olajból

KITTET
üvegek részére

MINIUMKITTET
saját gyártmányut minden mennyiségben ajánl

MOSTER, tvornica laka d. d. ZAGREB, Mesnička ul. 13.

Fával égetett kömentes **ÉPÍTŐ MÉS**
beremendi kőből égetett darabos mész, beőcni portland cement, száraz vellázott faszn, vagontételben és kicsinyben. Faszn csomagolva is kapható **Révai Adolf, Subotica** Terezijina utca 1. Telefon 551.

Ajánlunk beremendi kőből saját égetésű fehér darabos **meszet** azonnali szállításra **Király József Senta**

Mielőtt **vendéglőjét szállodáját, kávéházát, cukrászdáját berendezné** kérjen árajánlatot

Goldner Testvérek
jégszekrénygyártó Subotica, Jugovića ul. 20.
Készítünk és legolcsóbb áron szállítunk komplett szálloda, kávéház, cukrászda és éttermi berendezéseket, jégszekrényeket, sörkímérőkészülékeket, fagyaltgépeket fagyaltapparátusok és azokhoz szükséges alkatrészeket, rézcspokat, különböző levegőszivattyukat, autogénnel hegesztett levegőkazánokat és cincsöveket, gyáraknak, malmoknak rézöntvényeket. Veszünk ócska és hulladékfémeket a legmagasabb napi áron. — Telefon 134.